

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: De zesmaandelijke mededeling aan de Vlaamse Regering over de gedetecteerde drempels en de remediërende acties in kader van het Lokaal Energie- en Klimaatpact

Samenvatting

In het kader van het Lokaal Energie- en Klimaatpact (LEKP) engageert de Vlaamse overheid zich om de drempels die lokale besturen ervaren in de uitvoering van het LEKP te remediëren. In deze eerste mededeling aan de Vlaamse Regering wordt de scope en het proces van de mededelingen omschreven. Verder bevat de mededeling een omschrijving en analyse van de per entiteit toegewezen prioritaire drempel, de remediërende actie(s) en een timing.

1. SITUERING

Beleidsdomein: Kancelarij en Bestuur

Beleidsveld: Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

Beleidsdoelstelling:

De beleidsdoelstelling vloeit voort uit het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024, het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030, en het Relanceplan 'Vlaamse Veerkracht' van de Vlaamse Regering. Deze beleidsdoelstelling wordt verder geconcretiseerd in het LEKP 1.0:

"Een zesmaandelijke mededeling aan de Vlaamse Regering over de gedetecteerde hindernissen en noodzakelijke remediërende acties zal eveneens worden voorbereid door ABB. Deze mededeling zorgt voor het nodige politieke draagvlak, opdat elke betrokken minister en administratie zo snel mogelijk binnen de eigen beleidsvelden aan de slag kan gaan."

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het LEKP legt de basis voor een structurele samenwerking en staat door wederzijdse engagementen garant voor een krachtdadig, concreet en voor iedereen tastbaar lokaal energie- en klimaatbeleid. Om de klimaatdoelstellingen om te zetten in duidelijke en verstaanbare resultaten op het terrein is het

¹ Bladzijde 14 van het Lokaal Energie- en Klimaatpact van 4 juni 2021.

belangrijk dat er een permanente wisselwerking is tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen. Op die manier kunnen drempels bij de realisatie van doelstellingen en acties zo vroeg mogelijk worden gedetecteerd, op het geëigende niveau aangekaart en zoveel mogelijk worden weggewerkt. Deze drempels en remediërende acties worden gesignaleerd in mededelingen aan de Vlaamse Regering. ABB is verantwoordelijk voor de voorbereiding van deze mededelingen. De mededelingen hebben als doel om politiek draagvlak te creëren, opdat elke betrokken minister en administratie zo snel mogelijk binnen de eigen beleidsvelden aan de slag kan gaan.

B. SCOPE EN PROCES VAN DE MEDEDELING

Deze eerste mededeling aan de Vlaamse Regering omschrijft de scope van deze mededeling en het proces dat nu gevolgd werd.

B.1. Scope

Het doel van de mededeling is om een overzicht te geven van de drempels die gesignaleerd worden door de lokale besturen, de Vlaamse overheidsinstanties, de VVSG, en andere relevante stakeholders. ABB werkt samen met de VVSG voor het verzamelen van deze drempels. Voor deze drempelnota baseren we ons op de doelstellingen van het LEKP 1.0. Op basis van de knelpuntennota en gesprekken met de betrokken administraties werden prioritaire drempels geselecteerd. De Vlaamse overheidsinstantie die als trekker of ondersteuner is aangeduid, werkt de komende maanden aan het remediëren van deze drempel.

Vanaf de 2de mededeling wordt een stand van zaken en een evaluatie meegedeeld van de prioritaire drempels die in de vorige mededeling werden opgenomen. ABB onderzoekt de mogelijkheid om het proces dynamisch te maken en zal hierover afstemmen met de betrokken administraties en stakeholders. Vanaf 2023 zal ook een werkplatform worden opgestart, waarbij een aantal steden en gemeenten die een voortrekkersrol spelen bij de implementatie van het LEKP diepgaand een aantal drempels zullen oplossen, in samenwerking met betrokken instanties. Hierover zal steeds gerapporteerd worden in de volgende nota's.

B.2. Proces

Het Agentschap Binnenlands Bestuur verzamelde op basis van de drempelnota van VVSG de ervaren drempels en hindernissen van steden en gemeenten. Deze drempels werden vervolgens besproken tussen de verschillende administraties en ABB, waarna onderstaande drempels werden geformuleerd. Van zodra de Vlaamse Regering kennis heeft genomen van de mededeling, engageren de Vlaamse overheidsinstanties zich om de komende zes maanden te werken aan het remediëren van de drempels. De bevoegde overheidsinstantie kan hierbij inhoudelijk of procesmatig ondersteund worden door andere Vlaamse overheidsinstanties. Na 6 maanden wordt de voortgang van de remediëring van de prioritaire drempel geëvalueerd. Deze evaluatie wordt meegedeeld in een volgende mededeling.

In een volgende fase werken we verder aan het verzamelen van deze drempels, onder andere door het faciliteren van een werkplatform, waarbij steden en gemeenten die een voortrekkersrol spelen m.b.t. de implementatie van een aantal werven betrokken zullen worden. Verder zal ABB (in samenwerking met VVSG) nog steeds de overige drempels van alle steden en gemeenten verzamelen en analyseren. Een verdere uitwerking hiervan wordt besproken met de betrokken administraties en kabinetten.

C. DREMPELS EN REMEDIËRENDE ACTIES

Overkoepelende drempel – beoordeling cofinanciering

Omschrijving en actie

Met de LEKP-middelen beogen we dat lokale besturen binnen de vier werven realisaties opleveren met de grootste maatschappelijke hefboom. Het incalculeren van mogelijke terugvordering of een geplande uitgave binnen een bepaald jaar mag er niet toe leiden dat lokale besturen opteren voor het cofinancieren van de meest eenvoudige (of zelfs reeds geplande) projecten, maar dat ze hun ambitie hoog durven leggen. ABB zoekt een methode die ambitieuze realisaties aanmoedigt en de cofinanciering van deze realisaties correct kan beoordelen. Het principe van cofinanciering vanuit VKF, noch vanuit de lokale besturen zelf wordt niet in vraag gesteld.

Trekker-ondersteuner

- Trekker: ABB
- Ondersteuner: /

Timing:

Januari 2023

Drempel bij Werf 1 – Laten we een boom opzetten (vergroening)

Impact van de drempel op de werven of doelstelling(en) van het LEKP

Werf 1: laten we een boom opzetten (vergroening):

- Eén boom extra per Vlaming tegen 2030 (+6,6 miljoen bomen extra vanaf 2021 t.e.m. 2030);
- 1/2de meter extra haag of geveltuinbeplanting per Vlaming tegen 2030.

Omschrijving en actie:

Door wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek en het Veldwetboek kunnen er persoonlijke of zakelijke gebruiksrechten bestaan op openbare domeingoederen, in de mate dat zulks de openbare bestemming van dat goed niet in de weg staat. Er kunnen wettelijke erfdienstbaarheden inzake afstanden van beplantingen en overhangende takken/doorschietende wortels van toepassing geacht worden zowel op privaat als op openbaar domein. Dit gaat onder andere over het aanplanten van hoogstammige bomen waarbij een minimale afstand van 2 meter tussen de perceelsgrens en het openbaar domein moet gehanteerd worden. Deze wijzigingen zorgen ervoor dat de ruimte waarop openbare groenvoorzieningen kunnen worden aangeplant aanzienlijk verkleint. Indien bomen op openbaar domein moeten aangeplant worden op minstens 2 meter van de private perceelsgrens, beperkt dit uiteraard sterk de mogelijkheden om de vergroeningswerf uit het LEKP te realiseren.

Daarom onderzoekt de Vlaamse overheid de mogelijkheid om uitzonderingsregels te bepalen in een decreet die afwijken van de regels van gemeen recht die zijn opgenomen in het Burgerlijk Wetboek. dOMG engageert zich om mogelijke uitzonderingsregels te onderzoeken en indien dit uit dit onderzoek noodzakelijk wordt geacht, voor te bereiden in een ontwerp van decreet.

Trekker – ondersteuner:

- Trekker: dOMG
- Ondersteuner: ANB, ABB, MOW

Timing:

November – december 2022

Drempel bij Werf 2: verrijk je wijk (renovatie, hernieuwbare energie):

Doelstellingen:

- 50 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties per 1.000 wooneenheden vanaf 2021 t.e.m. 2030

Omschrijving en actie:

De Vlaamse overheid doet periodiek projectoproepen naar OCMW's voor projecten voor de energetische renovatie van noodkoopwoningen in het Vlaamse Gewest. Zo worden er 600 energiebesparende renovaties op jaarbasis beoogd, vanaf 2023 t.e.m. 2030

Bij goedkeuring van een projectvoorstel van een OCMW kunnen ze een renteloze kredietlijn bekomen en treden ze op als projectpromotor. Dit is een zeer waardevol instrument voor een specifieke doelgroep die niet geholpen kunnen worden door de Mijn VerbouwLening wegens een gebrek aan aflossingscapaciteit. Deze doelgroep is bijgevolg gebaat met de 'bulletfinanciering' van het rollend noodkoopfonds die ze terug betalen bij verkoop van hun woning of na een periode van 20 jaar.

Het instrument kan echter verder geoptimaliseerd worden door drempels weg te werken die de OCMW's ondervinden bij het deelnemen aan de projectoproepen.

Momenteel loopt de derde projectoproep binnen dit systeem, met het oog op de selectie van de projecten tegen het jaareinde. Het projectoproepsysteem, dat in 2020 als experiment in het leven werd geroepen, heeft het mogelijk gemaakt het Noodkoopfonds bij te sturen waar nodig. In functie van de resultaten van call 3 zal de werking van het call-systeem geëvalueerd worden, en optimalisaties onderzocht worden.

Trekker – ondersteuner:

- Trekker: VEKA.
- Ondersteuner: /.

Timing:

Januari 2023

Drempel bij Werf 3: elke buurt deelt (koolstofvrije) (deel)mobilititeit en is duurzaam bereikbaar.

Doelstellingen:

- Per 1.000 inwoners 1 'toegangspunt' voor een (koolstofvrij) deelsysteem tegen 2030

Omschrijving en actie:

Om de administratieve lasten te verminderen voor lokale besturen die aan de slag willen gaan met deelmobiliteit, zal een (niet-regelgevend en optioneel) overzicht van mogelijke kwaliteitsvereisten voor aanbieders van deelsystemen worden opgemaakt, dat lokale besturen, indien gewenst, kunnen integreren in hun lokale bestekteksten. Op die manier hoeft niet elk lokaal bestuur van nul te starten bij het opmaken van bestekken voor deelmobiliteit, maar kunnen ze terugvallen op een betrouwbaar overzicht van mogelijke kwaliteitsvoorwaarden die de lokale overheden aan potentiële aanbieders kunnen opleggen, met de mogelijkheid om die afhankelijk van hun lokale eigenheden verder aan te vullen of waar nodig aan te passen. De opstelling van de lijst zal in nauwe samenwerking met lokale overheden (bv. via VVSG) en aanbieders van deelmobiliteit gebeuren. In samenspraak met de

stakeholders kan ervoor gekozen worden om voor verschillende types deelmobiliteit (bv. autodelen, deelfietsen of -steps) aparte lijsten met meer concrete criteria op te stellen.

Trekker – ondersteuner:

Trekker: MOW

Ondersteuner: /

Timing:

Vanaf januari 2023

Drempel bij Werf 1 & 4: laten we een boom opzetten (vergroening) & water, het nieuwe goud (droogteproblematiek):

Doelstellingen:

- Eén boom extra per Vlaming tegen 2030
- 1/2de meter extra haag of geveltuinbeplanting per Vlaming tegen 2030
- Eén extra natuurgroenperk per 1000 inwoners tegen 2030
- 1 m² ontharding per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030
- Per inwoner 1 m³ extra opvang van hemelwateropvang voor hergebruik, buffering en infiltratie voor regenwater vanaf 2021 t.e.m. 2030

Omschrijving en actie:

Het nut van hemelwaterplannen en droogteplannen als overkoepelende strategie voor werf 1 en 4 met een lokale ruimtelijke verankering wordt erkend door VVSG en opgemaakt door lokale besturen. Wel is er nood aan meer inzichten rond de bestaande goede praktijken en gestandaardiseerde maatregelen waarmee lokale besturen concreet aan de slag kunnen. Vlaanderen bundelt de beschikbare kennis en ondersteunt de lokale besturen en hun ondersteunende partners zoals onder meer (landschaps)architecten, projectontwikkelaars, stedenbouwkundigen, ruimtelijke planners, studie bureaus en de bouwsector. Op die manier faciliteren we de verdere groen-blauwe ontwikkeling van bebouwde (publieke) kernen om zo een klimaatbestendige bebouwde ruimte te faciliteren. Dit zal leiden tot het verankeren van opgedane leerlessen in leidraden, handleidingen, standaardbestekken, raamovereenkomsten, ... die onder meer via de VVSG kunnen ontsloten worden.

- Trekker: DOMG en VMM
- Ondersteuner: MOW, ANB, VLM, VVSG, VVP, Embuild Vlaanderen, NAV, ORI, BBL en Natuurpunt, VVOG...

Timing:

Begin 2023

D. BIJLAGEN

/

De Viceminister-president van de Vlaamse Regering en de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur,
Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

Bart SOMERS